

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ОКИЉ против СРБИЈЕ

(Представка број 16019/15)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

28. мај 2019. године

Ова пресуда је правоснажна, али може бити предмет редакцијске измене.

У предмету Окиљ против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Већа у саставу:

Georgios A. Serghides, *председник*,

Бранко Лубарда,

Erik Wennerström, *судије*,

и Stephen Phillips, *секретар Одељења*,

Након већања на затвореној седници одржаној 7. маја 2019. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке против Србије (број 16019/15) коју је Суду поднео према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“) држављанин Србије, г. Драгослав Окиљ (у даљем тексту: „Подносилац представке“), 23. марта 2015. године.

2. Подносиоца представке је заступао господин С. Радовановић, адвокат из Београда. Владу Србије (у даљем тексту: „Влада“) је заступао њен заступник госпођа Н. Плавшић.

3. Представка је 25. априла 2016. године достављена Влади.

ЧИЊЕНИЦЕ

4. Подносилац представке је рођен 1949. године и живи у Београду.

5. Подносилац представке је 9. маја 2005. године поднео тужбу са захтевом за утврђење власништва над 265 акција компаније „Три Грозда“ а.д. Београд.

6. Првостепени суд у Београду је 14. септембра 2007. године донео пресуду у корист подносиоца представке.

7. Дана 13. децембра 2011. године, Апелациони суд у Београду је преиначио пресуду од 14. септембра 2007. године и одбио тужбени захтев подносиоца представке.

8. Подносилац представке је дана 3. априла 2012. године поднео уставну жалбу, у којој се притужује на повреду свог права на суђење у разумном року, и затражио новчану надокнаду у том погледу.

9. Уставни суд је 23. септембра 2014. године утврдио повреду права подносиоца представке на суђење у разумном року. Суд је сматрао да је утврђивање повреде само по себи представљало довољну правичну накнаду у посебним околностима овог предмета из следећих разлога. Прво, номинална вредност спорних акција била је тек нешто већа од

200 евра. Стога, случај је за подносиоца представке био од мањег значаја. Друго, Суд је сматрао да је подносилац представке допринео дужини трајања парничног поступка тиме што није раније изјавио уставну жалбу.

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6. СТАВ 1. КОНВЕНЦИЈЕ

10. Подносилац представке се жалио на то да је дужина трајања предметног парничног поступка била неспојива са захтевом „разумног рока“, утврђеног у члану 6. став 1. Конвенције, који гласи како следи:

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама ..., има право на ... суђење у разумном року пред ... судом, ...”

11. Период који треба узети у обзир почео је 9. маја 2005. године и завршио се 13. децембра 2011. године. Према томе, трајао је шест година и седам месеци у два нивоа надлежности.

A. Допуштеност

12. Влада је тврдила да подносилац представке не може више тврдити да је „жртва“, јер је Уставни суд утврдио повреду која је предмет приговора, као и да је утврђење повреде представљало довољно правично задовољење у околностима овог предмета, из разлога наведених у одлуци Уставног суда (види став 9. горе).

13. Подносилац представке се није сложио са тим тврдњама. Наиме, он је тврдио да је, иако је номинална вредност спорних акција заиста била безначајна, њихова тржишна вредност износила више од 3.000 евра у 2006. години (током трајања предметног парничног поступка).

14. Суд подсећа да статус „жртве“ подносиоца представке зависи од чињенице да ли су домаћи органи признали, било изричито или прећутно, наводну повреду Конвенције и, ако је неопходно, обезбедили одговарајућу накнаду у вези са тим. Само када су ови услови испуњени, супсидијарна природа заштитног механизма Конвенције искључује разматрање представке (види *Cocchiarella против Италије* [ВВ], бр. 64886/01, став 71, ЕЦХР 2006-V; и *Cataldo против Италије* (одл.), бр. 45656/99, од 3. јуна 2004. године).

15. С тим у вези, Суд констатује да је Уставни суд утврдио да је право подносиоца представке на одлучивање о његовој тужби у разумном року било повређено - чиме је утврђена повреда која је предмет притужбе и чиме је, ефективно, задовољен први услов утврђен

у пракси Суда. Према томе, статус жртве подносиоца представке зависи од тога да ли је, у конкретним околностима овог предмета, требала бити пружена накнада штете.

16. Суд је већ назначио да постоји веома јака, али оборива правна претпоставка да је у предметима који се тичу дужине поступка једна од карактеристика довољне накнаде, која може отклонити статус жртве тужиоца, односи на досуђени износ (видети *Scordino против Италије* (број 1) [ВВ], бр. 36813/97, став 202, ЕЦХР 2006–V.) Суд даље примећује да фактори као што су понашање подносиоца представке и значај предмета спора за њега или њу, заједно са другим релевантним аспектима, може утицати у различитој мери на досуђивање накнаде нематеријалне штете (видети *Apicella против Италије*, бр. 64890/01, став 26, од 10. новембра 2004. године) и, изузетно, довести до тога да се накнада уопште не досуди (видети *Scordino* (број 1), цитиран у горњем тексту, став 204.). Домаћи судови би у том случају морали да оправдају своју одлуку наводећи адекватне разлоге (*ibidem*; и *Šedý против Словачке*, бр. 72237/01, ст. 90-92, од 19. децембра 2006. године).

17. Уставни суд је у овом предмету сматрао да нема потребе да досуди било какву накнаду штете јер је предмет за подносиоца представке од мање важности, а притом је и сам подносилац представке допринео дужини трајања предметног поступка (види став 9. горе). Суд се није сложио са тим тврдњама. Иако је тачно да је номинална вредност оспорених акција била тек нешто већа од 200 евра, стране су се сложиле да је њихова тржишна вредност била знатно већа у релевантном временском периоду. Штавише, подносилац представке није могао спречити прекомерну дужину парничног поступка у вези са тим акцијама ранијим подношењем уставне жалбе. Уставна жалба једноставно није превентивни правни лек. Заиста, као и сам Суд, Уставни суд не може наредити да се поступак убрза све док дужина истог не постане прекомерна, те је у том смислу утврдио кршење права на суђење у разумном року. Према томе, уставна жалба се разликује од, на пример, жалбе због ћутања управе која се може користити зарад убрзавања управног поступка и спречавања њихове прекомерне дужине (види *Вуковић против Црне Горе* (одл.), бр. 18626/11, ставови 30–31, од 27. новембра 2012. године). Сходно томе, подносилац представке није допринео дужини парничног поступка. У тим околностима, утврђивање повреде од стране Уставног суда није представљало довољно правично задовољење (супротно случају *Милосављевић против Србије* (одл.), бр. 21603/07, од 5. новембра 2013. године). Према томе, подносилац представке и даље може тврдити да је „жртва“ у смислу члана 34. Конвенције, те приговор Владе мора бити одбијен.

18. Суд констатује да ова представка није очигледно неоснована у смислу члана 35. став 3(а) Конвенције нити неприхватљива по било ком другом основу. Према томе, она се мора прогласити допуштеном.

Б. Основаност

19. Суд понавља да се оправданост дужине поступка мора ценити у светлу околности предмета и позивањем на следеће критеријуме: сложеност предмета, понашање подносиоца представке и надлежних органа и важност предмета спора за подносиоца представке (види, међу многим другим ауторитетима, *Frydlender против Француске* [ВВ], бр. 30979/96, став 43, ЕЦХР 2000-VII).

20. Суд је често налазио кршења члана 6, став 1. Конвенције у предметима у којима се покрећу питања слична онима која су покренута у овом предмету (види, на пример, *Немет против Србије*, бр. 22543/05, од 8. децембра 2009. године, *Благојевић против Србије* [Одбор], бр. 63113/13, од 28. марта 2017. године, и *Ковић и други против Србије* [Одбор], бр. 39611/08 и две друге, од 4. априла 2017. године).

21. Пошто је размотрио сав материјал који му је достављен, Суд сматра да Влада није изнела никакву чињеницу, нити аргумент који би могли да га убеди да донесе другачији закључак у овом предмету. Имајући у виду своју судску праксу по овом питању, Суд сматра да у овом предмету дужина поступка није испунила захтев „разумног рока“.

22. Према томе, дошло је до повреде члана 6. став 1. Конвенције;

II. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

23. Члан 41 Конвенције гласи:

„Када Суд утврди повреду Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној страни.“

А. Штета

24. Подносилац представке је тражио износ од 1,000 евра (EUR) на име нематеријалне штете.

25. Влада је оспорила овај захтев.

26. Суд сматра да је подносилац представке засигурно претрпео нематеријалну штету. Пресуђујући на правичној основи, Суд му досуђује пуну тражену суму.

Б. Трошкови

27. Подносилац представке није поднео захтев за накнаду насталих трошкова.

28. Сходно томе, Суд сматра да нема основа да му за исте досуди било какав износ.

В. Затезна камата

29. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на маргиналној каматној стопи Европске централе банке уз додаток од три процентна поена.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Проглашава* представку прихватљивом;
2. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције;
3. *Утврђује*
 - (а) да Тужена треба да плати подносиоцу представке, у року од три месеца, суму од 1.000 евра (хиљаду евра), као и било који порез који може бити обрачунат, на име нематеријалне штете;
 - (б) да ће горе наведени износ бити конвертован у националну валуту Тужене по курсу који је на снази на дан поравнања;
 - (б) да, по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба исплатити обичну камату на горе наведени износ по стопи која је једнака маргиналној каматној стопи Европске централе банке уз додаток од три процентна поена;

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми дана 28. маја 2019. године, у складу са правилом 77. ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Stephen Phillips
Секретар

Georgios A. Serghides
Председник